

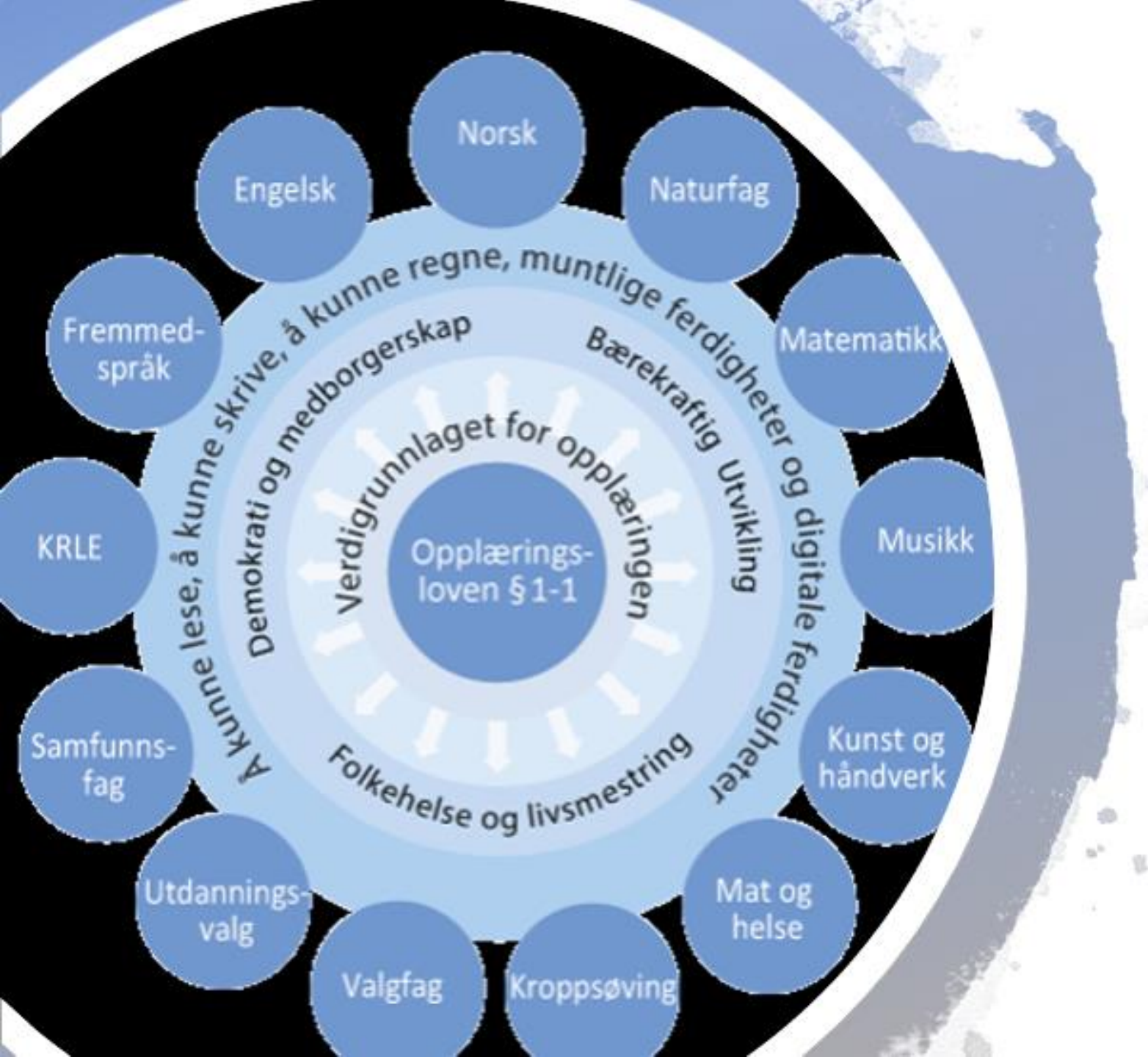

Fagnettverk Oppland – I. samling Fremmedspråk

16. 10.19 – Gjøvik – Quality Strand Hotel

17.10.19 – Øyer – Scandic Hafjell Hotel

Kirsti B. Furre

Samlinger

1. samling: 16./17. oktober: Fokus kjerneelementer

2. samling: 7./8. januar: Fokus fagets kompetansemål

3. samling: 23./24. mars: Fokus på hvordan vi kan koble faget til en del av en større helhet

FAGLIG PROGRAM

10:15	Introduksjon til arbeidet med kjerneelementer v/Kirsti <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan kan kjerneelementene hjelpe oss til å legge vekt på det mest sentrale i faget underveis i opplæringen? - Erfaringsdeling fra forarbeid
11:00	Pause
11:15	Oppstart gruppearbeid
12:20	Lunsj
13:15	Arbeid i grupper med å lage helhetlige oppgaver som elevene skal mestre mot slutten av hovedtrinn
14:00	Pause
14:15	Gruppearbeid fortsetter
15:00-15:30	Avslutning av dagen og veien videre Evaluering

Program oktobersamling

Norge er skoletaper

Hermed er det solid dokumentert: - Det er typisk norsk å være middels!

5. DESEMBER 2001 KL. 11.02

Av ERLING RAMNEFJELL

Hei, denne artikkelen er **over ett år gammel** og kan inneholde utdatert informasjon

Dette er den nedslående konklusjonen på prestasjonene til 4000 norske 15-åringer som har deltatt i en stor internasjonal undersøkelse av skoleelevers ferdigheter i leseforståelse, matte og naturfag. Helt i toppen ligger Finland.

- Dette er skuffende, nesten som å komme hjem igjen fra et vinter-OL uten en eneste norsk medalje. Og denne gangen kan vi ikke skyld på at finnene er dopet, sa undervisningsminister Kristin Clemet da undersøkelsen ble lagt fram i går. Fra Norge deltok mer enn 4000 elever, hovedsakelig 10. klassinger fra 176 skoler. Elevene besvarte en skriftlig test som varte i to klokke timer. 2/3 av oppgavene var innen lesing, som var hovedfokus. Resten av oppgavene var innen

Kristin Clemet –
Innføringen av
Kunnskapsløftet –
kompetansebaserte
læreplaner

Fagfornyelsen – begrunnelse

Endringer i samfunnet

- Ny teknologi
- Internasjonal mobilitet
- Nye kommunikasjonsformer

Evaluering av Kunnskapsløftet (2006)

- Manglende sammenheng mellom de ulike delene av læreplanverket
- Utydelige og omfangsrrike kompetansemål
- De fem grunnleggende ferdighetene er integrert i fagene i ulik grad
- Elevene oppfordres ikke til å gå i dybden
- Sentrale kompetanser for det 21. århundre mangler
- Mange elever har et for svakt faglig utbytte av opplæringen

Kompetansebegrepet

Integrert Overordnet del

Kjerneelementer i faget

Dybdelæring

Tverrfaglige tema

VERDILØFT

Hva er nytt?

Nytt - BREDT - kompetansebegrep

Kunnskapsløftet:

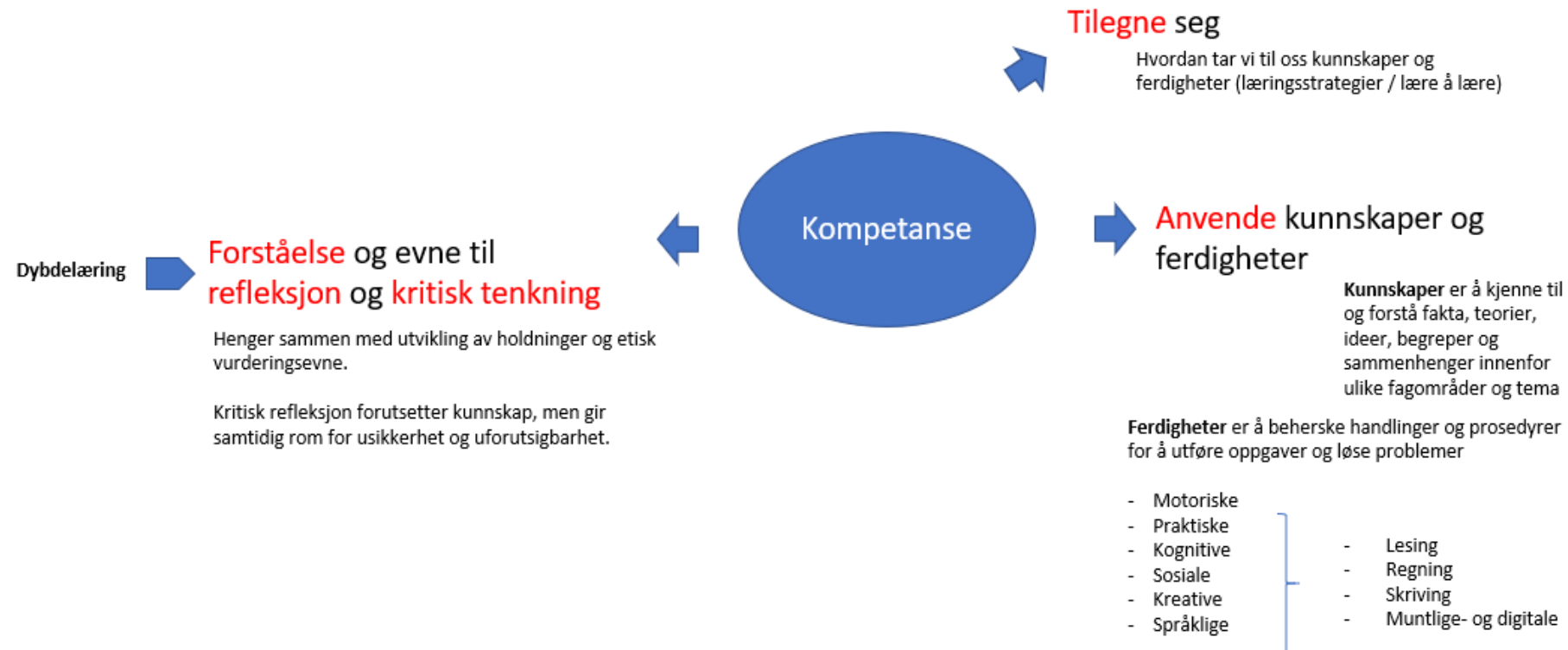
«evnen til å løse oppgaver og mestre komplekse utfordringer. Elevene viser kompetanse i konkrete situasjoner ved å bruke kunnskaper og ferdigheter til å løse oppgaver.

Det kan handle om å mestre utfordringer på konkrete områder innenfor utdanning, yrke og samfunnsliv eller på det personlige plan».

Fagfornyelsen:

«Kompetanse er å **tilegne seg og anvende** kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og **løse** oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til **refleksjon og kritisk tenkning.**»

Hva menes med kompetanse i fagfornyelsen?

Kompetanser for det 21. århundre

Fagkompetanse

IKT-kompetanse

Kommunikasjon og samarbeid

Kreativitet og innovasjon

Kritisk tenkning og problemløsning

Metakognisjon og å lære å lære

Personlig og sosialt ansvar

Liv og karriere/jobbkompetanse

Borgerskap - lokalt og globalt

Fagovergripende

kompetanser Dybde-
læring

Kreativitet
Samarbeid

-Kritisk tenkning

-Kommunikasjon

-Lære å lære

-Borgerskap

-Digital kompetanse

-måter å tenke på

-måter å arbeide på

-arbeidsredskaper

-å leve i verden

La stå!

Innhold

Om overordnet del

Formålet med opplæringen

1. Opplæringens verdigrunnlag

- 1.1 Menneskeverdet
- 1.2 Identitet og kulturelt mangfold
- 1.3 Kritisk tenkning og etisk bevissthet
- 1.4 Skaperglede, engasjement og utforskertrang
- 1.5 Respekt for naturen og miljøbevissthet
- 1.6 Demokrati og medvirkning

2. Prinsipper for læring, utvikling og danning

- 2.1 Sosial læring og utvikling
- 2.2 Kompetanse i fagene
- 2.3 Grunnleggende ferdigheter
- 2.4 Å lære å lære
- 2.5 Tverrfaglige temaer
  - 2.5.1 Folkehelse og livsmestring
  - 2.5.2 Demokrati og medborgerskap
  - 2.5.3 Bærekraftig utvikling

3. Prinsipper for skolens praksis

- 3.1 Et inkluderende læringsmiljø
- 3.2 Undervisning og tilpasset opplæring
- 3.3 Samarbeid mellom hjem og skole
- 3.4 Opplæring i lærebedrift og arbeidsliv
- 3.5 Profesjonsfellesskap og skoleutvikling

Overordnet del - verdiløft

Verdigrunnlaget

– Det doble hensynet

- ◇ Det doble hensynet bygger på at verdiene som blir beskrevet i Overordnet del er verdier profesjonsfellesskapet og skolehverdagen skal bygge på og preges av, og det andre er at verdiene i overordnet del også er verdier elevene skal lære, erfare og utvikle ved å jobbe med fagene.
- ◇ Vi må planlegge slik at elevene møter verdigrunnlaget i praksis i fagene. Vi kan ikke bare planlegge ut fra læreboka eller kompetansemålene.

Verdier og prinsipper

Kunnskap om et samfunns språklige og **kulturelle mangfold** gir verdifull innsikt i egen og andres bakgrunn. Opplæringen i fremmedspråk gir elevene kjennskap til ulike **identiteter**, tenkemåter og verdier, uttrykksformer, tradisjoner og samfunnsforhold i målpråksområdene. Dette innebærer at elevene utvikler toleranse og forståelse for at vår oppfatning av verden er kulturavhengig. Det å lære et nytt språk, kunne kommunisere med andre og gjøre erfaringer fra kultur møter, åpner for flere måter å tolke verden på. En viktig del av språklæring er også å **utforske** og **tenke kritisk** over bruk av kilder, hjelpemidler og læringsstrategier. Opplæringen i faget gir elevene en forståelse for et språklig og kulturelt mangfold. Gjennom faget skal elevene få erfare at flerspråkighet er en ressurs både i skolen og ellers i samfunnet.

Integrere Overordnet del

- Kulturelt mangfold
- Ulike identiteter
- Respekt og toleranse
- Demokrati
- Utforske
- Tenke kritisk

Kompetansemål etter nivå I

- Mål for opplæringen er at eleven skal kunne
- lytte til og forstå enkel og tydelig tale om personlige og dagligdagse emner
- delta i enkle samtaler i dagligdagse situasjoner om aktiviteter og kjente emner
- muntlig fortelle om dagligliv og opplevelser og uttrykke meninger, også spontant
- lese og forstå tilpassede og enklere autentiske tekster om personlige og dagligdagse emner
- skrive enkle tekster om dagligliv og opplevelser som forteller, beskriver og informerer, med og uten hjelpemidler
- bruke grunnleggende språklige strukturer, regler for uttale og rettskriving og språkets offisielle alfabet eller tegn for å kommunisere på en situasjonstilpasset måte
- bruke relevante lærings- og kommunikasjonsstrategier, digitale ressurser og erfaringer fra tidligere språklæring i læringsprosessen (*kritisk tenking*)
- *utforske* og beskrive levemåter, tradisjoner og geografi i områder der språket snakkes, og trekke linjer til egen bakgrunn
- *utforske* og beskrive *kulturuttrykk* fra områder der språket snakkes, og gi uttrykk for egen opplevelse

Demokrati og medborgerskap

I fremmedspråk handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om at elevene skal øve opp evne til å *tenke kritisk*, lære seg å håndtere meningsbrytninger og *respektere* uenigheter. Gjennom arbeid med faget får elevene innsikt i at demokratiet har ulike former og uttrykk og at *demokratiet* ikke kan tas for gitt.

Hvordan er verdigrunnlaget synliggjort?

Struktur

Om faget

- Fagets relevans
- Kjerneelementer
- Verdier og prinsipper
- Tverrfaglige temaer
- Grunnleggende ferdigheter

Kompetansemål og vurdering

Vurderingsordning

Ny læreplanstruktur

- ◇ Fagenes kompetansemål må ses i sammenheng med hverandre i og på tvers av fag. Kompetansemålene må også forstås i lys av formålsparagrafen og de øvrige delene av læreplanverket. (Overordnet del, side 11)
- ◇ **Relevant og helhetlig**

Dybdelæring

Læringsproces

Fagfornyelsen: Ny krav til hva som skal læres – krav til nye måter å undervise på

ØKT
ELEVAKTIVITET

METAKOGNISJON

DYBDELÆRING

Hva er egentlig
dybdelæring i
faget?

Hva vil det si å
arbeide med
dybdelæring i
praksis?

Dybdelæring og kompetanse i
fagfornyelsen

NOU 2015:8

Språkfag

I lys av økt globalisering og et internasjonalt arbeids- og næringsliv mener utvalget at språkfag må styrkes i skolen. Styrkingen bør skje gjennom å **legge bedre til rette for dybdeløring av det språkfagene har til felles. Det handler da spesielt om språkløring og kommunikasjon. Å utvikle språkfagene med mer dybdeorientering kan skje ved at disse felles områdene i større grad ses i sammenheng.**³⁰

Løreplanene i språkfagene synes i liten grad å beskrive det som er felles for dem med hensyn til mål for språkløring og kommunikasjon. Unntaket er løreplanene for samisk som første- og andrespråk og løreplanen for finsk som andrespråk. Der er det lagt vekt på samspillet mellom hver av disse planene og løreplanene for norsk, slik at de skal utfylle hverandre og styrke språkoppløringen. Systematisk arbeid i fagfornyelsen med å tydeliggjøre på tvers av fagene det de har et felles ansvar for, kan totalt sett styrke språkoppløringen. **Samtidig kan noen av kultur- og litteraturredene i fagene samlet sett gjøres noe mindre omfattende.** Gjennomgangen av løreplanene i norsk, engelsk og fremmedspråk i delutredningen viser at det totale omfanget i språkfagene er stort.

Forskjell mellom dybdelæring og overflatelæring (Sawyer, Introduction: The New Science of Learning, 2006)

Dybdelæring

- Elever relaterer nye ideer og begreper til tidligere kunnskap og erfaringer.
- Elever organiserer egen kunnskap i begrepssystemer som henger sammen.
- Elever ser etter mønstre og underliggende prinsipper.
- Eleven vurderer ny informasjon og knytter den til konklusjoner.
- Elever forstår hvordan kunnskap blir til gjennom dialog og vurderer logikken i et argument kritisk.
- Eleven reflekterer over egen forståelse og sin egen læringsprosess.

Overflatelæring

- Elever jobber med nytt lærestoff uten å relatere det til hva de kan fra før.
- Elever behandler lærestoff som atskilte kunnskapselementer.
- Elever memorerer fakta og utfører prosedyrer uten å forstå hvordan eller hvorfor.
- Eleven har vansker med å forstå ny informasjon som er forskjellig fra det de tidligere har møtt i læreboka.
- Eleven behandler fakta og prosedyrer som statisk kunnskap, overført fra en allvitende autoritet.
- Eleven memorerer uten å reflektere over formålet eller egne læringsstrategier.

Fire premisser for dybdelæring

- ◆ Det må bli mindre fagstoff
- ◆ Kjerneelementer skal formidle fagets dype struktur
- ◆ Progresjon
- ◆ Læring i og på tvers av fag

<https://www.uv.uio.no/forskning/satsinger/fiks/kunnskapsbase/dybdelering/fire-premisser-for-dybdelering/>

Dybdelæring

Elevenes gradvise utvikling av forståelse av begreper, metoder og sammenhenger innenfor et fagområde

Å forstå temaer og problemstillinger som går på tvers av kunnskapsområder

Dybdelæring innebærer at elevene bruker sin kompetanse til å analysere, løse problemer og reflektere over egen læring slik at de kan konstruere en varig forståelse.

Forutsetter aktiv deltagelse i egne læringsprosesser, bruk av strategier og evne til å vurdere egen mestring og fremgang.

Dybdelæringsoppgaver

- Dybdelæring krever at elevene må sammenholde, diskutere og reflektere over motstridende syn og deretter ta et standpunkt
- Leder til kritisk tenkning (f.eks. ved å argumentere for et standpunkt) ved at elevene må vurdere stoffets relevans, og organisere ideer og argumenter som skal presenteres og forsvares

Sjekkliste for utforming av dybdelæringsoppgaver

	Hvorfor?	Hvordan?
Støtte eleven i å utvikle eierskap til temaet/oppgaven.		
Forankre oppgaven i en virkelighetsnær oppgave eller i et relevant problem.		
Tilrettelegge for og støtte elevens intellektuelle utvikling gjennom å utfordre deres forestillinger, ideer og forkunnskaper.		
Tilrettelegge for refleksjon rundt læringsprosess og sluttprodukt.		

- ◊ Hvordan får vi kommunikasjon til å bli den viktigste delen av språkundervisningen?
- ◊ Hvordan legger vi opp til tydelig progresjon?
- ◊ Hvordan kan vi legge til rette for en opplæring i fremmedspråk som elevene opplever som relevant og nyttig?

Metakognisjon og selvregulering

SILLY QUESTION

Motivation

Dette bildet av Ukjent forfatter er lisensiert under [CC BY-SA](#)

Elevengasjement og motivasjon

Noen konsekvenser

Dybdelæring krever et lavere tempo

Tydelige prioriteringer

Både vertikal og horisontal fordypning

Systematiske læringsløp og progresjonsbevissthet

Stor grad av differensiering basert på lærerens kunnskap om elevens læringsutvikling og behov

Vurdering for læring

Vurdering for læring

---

shutterstock.com • 294781811

Vurdering for læring

Meld.St. 2016:28: Det er et etablert pedagogisk prinsipp at opplæringen bør tilpasses elevenes forkunnskaper, modenhet og erfaringer, slik at alle elever får utfordringer og tilbakemeldinger som gjør at de kan utvikle sitt potensial

NOU 2015:8: [...] prinsippene for god underveisvurdering vil være viktige for lærerne for å støtte elevenes utvikling i fagene på en systematisk måte.

VFL

Kartlegge hvor elevene er før, under og etter undervisning

Bygge på elevenes forkunnskaper

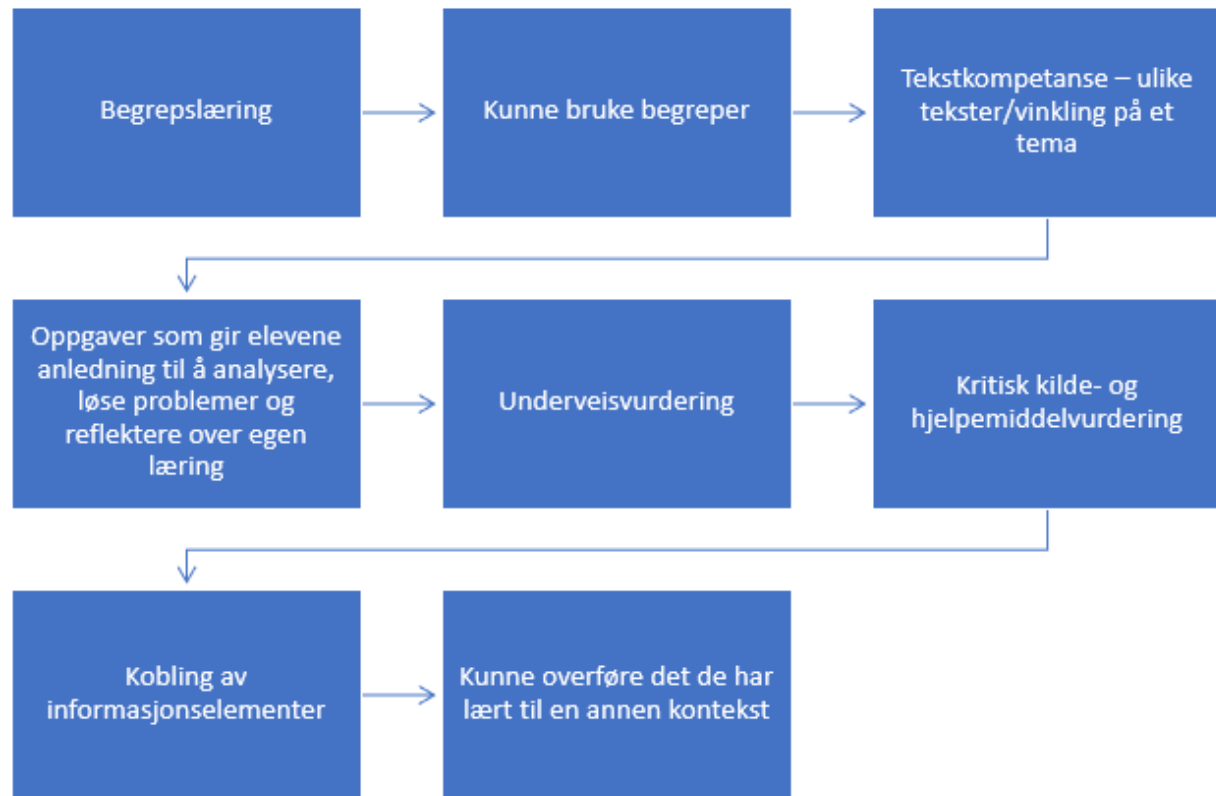
Tilpasse undervisningen til det elevene trenger

Egenvurdering, vektlegge metakognisjon og selvregulering

Modellering og øving

Hvordan kan elevene best utvikle kjernekompetansene som ligger i dybdelæring?

Hva er
dybdelæring i
fremmedspråk?

Kjerneelementer

Planlegging av den lange kompetansereisen knyttet til det aller viktigste i faget

Fokus på kjerneelementer

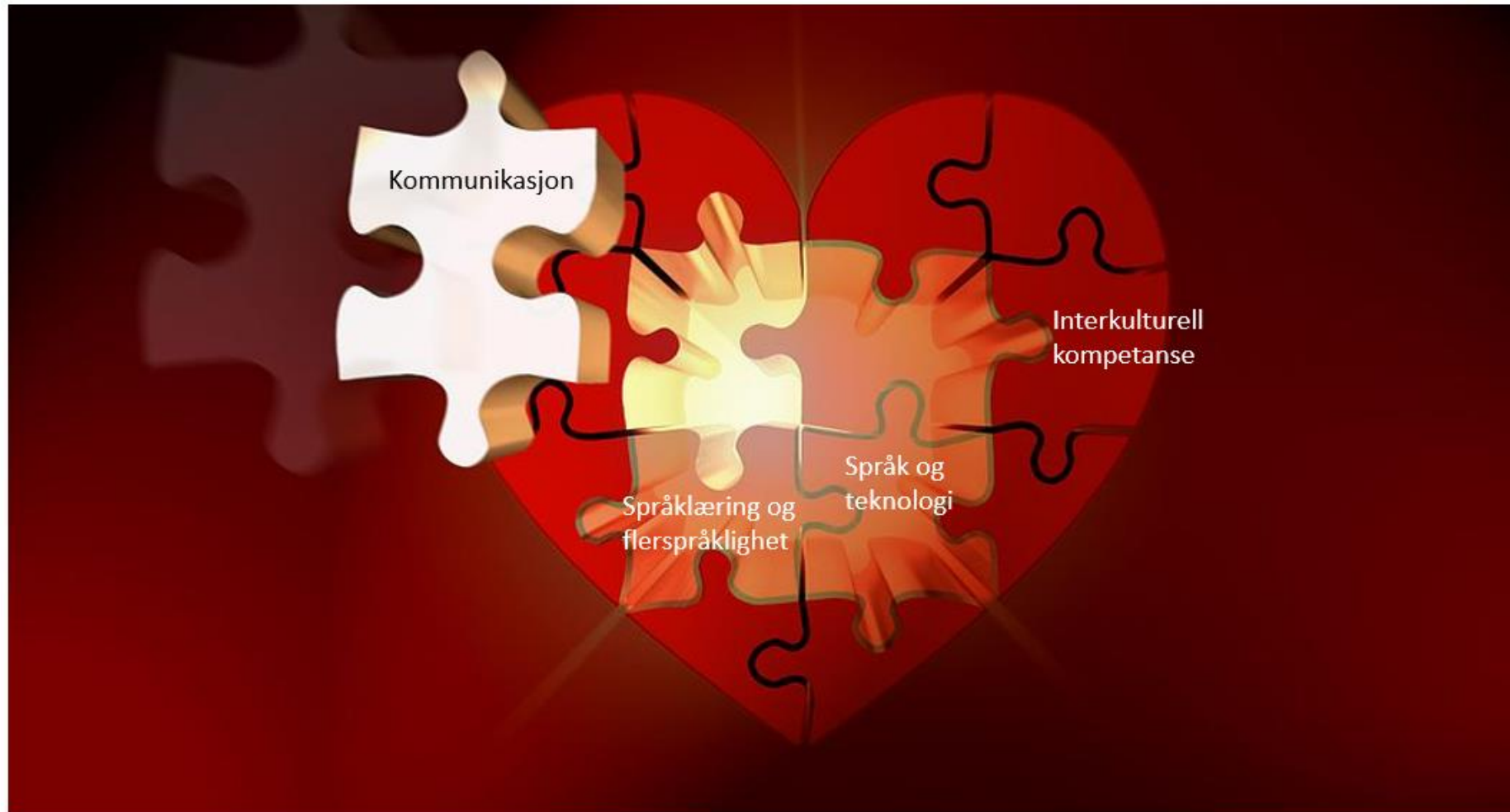
Kjerneelementer skal prege innholdet og progresjonen i læreplanene og bidra til at elevene over tid utvikler forståelse av innhold og sammenhenger i faget.

Meld. St. 28 (2015–2016)

Kjerneelementer (Meld.St.28 s. 34)

- ◇ «Fagets kjerneelementer består av sentrale begreper, metoder, tenkemåter, kunnskapsområder og uttrykksformer i faget. Alle fag har metoder, tenkemåter, begreper, kunnskapsområder og uttrykksformer som er sentrale, men fordi fagene er ulike er det viktig at de kommer til uttrykk på fagenes premisser og med forskjellig vektning av de ulike elementene der fagenes egenart krever det».

Kjerneelementer i fremmedspråk (26.06.18)

Fremmedspråk – forslag til kjerneelementer

Her er vårt endelige forslag til kjerneelementer i fremmedspråk.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 04.06.2019

 Last ned som PDF Skriv ut

Kjerneelementene skal fastsettes av Kunnskapsdepartementet.

- kommunikasjon
- interkulturell kompetanse
- språklæring og flerspråklighet
- språk og teknologi

Kommunikasjon

Kommunikasjon er selve hovedkjernen i faget. Å lære fremmedspråk handler om å forstå og bli forstått. Elevene skal utvikle kunnskaper og ferdigheter for å kommunisere hensiktsmessig både muntlig og skriftlig. Språket skal tas i bruk fra første stund både uten og med bruk av ulike medier og verktøy.

Interkulturell kompetanse

Å lære om og utforske andre språk, kulturer, levested og tenkemåter åpner for nye perspektiver på verden og oss selv. Interkulturell kompetanse innebærer å utvikle nysgjerrighet, innsikt i og forståelse for kulturelt og språklig mangfold, både lokalt og globalt for å samhandle med andre.

Språklæring og flerspråklighet

Kunnskap om språk og utforskning av egen og andres språklæring gjør elevene bedre i stand til å lære språk i et livslangt perspektiv. Elevene er allerede flerspråklige og har språklæringserfaring fra ulike kontekster. Ved å overføre språkkunnskaper og språklæringserfaringer fra andre språk elevene kan og kjenner til, blir læringen mer effektiv og meningsfull.

Språk og teknologi

Å utforske og utnytte faglig relevant teknologi gir utvidede muligheter for kreativ og kritisk læring, bruk og forståelse av språk, kommunikasjon og interkulturell kompetanse.

Fremmedspråk

- Kommunikasjon
- Interkulturell kompetanse
- Språklæring og flerspråklighet
- Språk og teknologi

Endring: Elevene skal utvikle kunnskaper og ferdigheter for å kommunisere hensiktsmessig både muntlig og skriftlig. Elevene skal ta i bruk språket fra første stund både uten og med bruk av ulike medier og verktøy.

Kommunikasjon

Nivå I	Nivå II	Nivå III
lytte til og forstå enkel og tydelig tale om personlige og dagligdagse emner	lytte til og forstå tydelig tale om personlige og faglige emner og aktuelle saker	lytte til og forstå språklig mer kompleks tale om faglige emner og aktuelle saker
delta i enkle samtaler i dagligdagse situasjoner om aktiviteter og kjente emner	samtale i en rekke dagligdagse situasjoner om kjente og faglige emner	samtale om og diskutere kjente og faglige emner og aktuelle saker
muntlig fortelle om dagligliv og opplevelser og uttrykke meninger, også spontant	muntlig forklare faglige emner, skildre opplevelser, hendelser og planer, og begrunne meninger, også spontant	muntlig gjøre rede for faglige emner og begrunne egne synspunkter og refleksjoner, også spontant
lese og forstå tilpassede og enklere autentiske tekster om personlige og dagligdagse emner	lese og forstå ulike typer tekster om personlige og faglige emner og aktuelle saker og gjenkjenne språklige nyanser	lese og forstå et bredt utvalg tekster om ulike emner og identifisere budskap, holdninger og språklige virkemidler
skrive enkle tekster om dagligliv og opplevelser som forteller, beskriver og informerer, med og uten hjelpemidler	skrive ulike teksttyper om personlige og faglige emner, og uttrykke og begrunne egne meninger, med og uten hjelpemidler	skrive klare og detaljerte tekster om faglige emner og aktuelle saker og drøfte ulike holdninger, med og uten hjelpemidler
bruke grunnleggende språklige strukturer, regler for uttale og rettskriving og språkets offisielle alfabet eller tegn for å kommunisere på en situasjonstilpasset måte	bruke hensiktsmessige språklige strukturer, regler for uttale og rettskriving og språkets offisielle alfabet eller tegn for å kommunisere på en situasjonstilpasset måte	skrive klare og detaljerte tekster om faglige emner og aktuelle saker og drøfte ulike holdninger, med og uten hjelpemidler

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i fremmedspråk er å skape mening gjennom å lytte, snakke og samtale ved aktiv deltakelse i ulike kommunikasjonssituasjoner. Utviklingen av muntlige ferdigheter i fremmedspråk går fra å bruke ferdighetene i dagligdagse sammenhenger til å bruke dem i stadig mer komplekse situasjoner. Dette innebærer å ta i bruk et gradvis bredere ordforråd og flere språklige strukturer.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i fremmedspråk er å skape ulike typer tekster som kommuniserer et innhold. Utviklingen av å kunne skrive i fremmedspråk går fra å skrive enkle tekster om dagligdagse emner til å produsere stadig mer komplekse tekster om faglige emner. Dette innebærer også et gradvis bredere ordforråd, flere språklige strukturer og hensiktsmessig bruk av hjelpemidler.

Å kunne lese

Å kunne lese i fremmedspråk er å forstå innholdet i ulike typer tekster som bidrar til språklæring og interkulturell kompetanse. Utviklingen av å kunne lese i fremmedspråk går fra å forstå hovedinnhold i enklere tekster til å forstå stadig mer innhold i komplekse tekster i ulike sjangre. Dette innebærer å forstå stadig flere ord, uttrykk og språklige strukturer, og å bruke strategier, hjelpemidler og kilder på en hensiktsmessig måte.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i fremmedspråk er å bruke digitale ressurser og medier til å utvide læringsarenaen og tilføre læringsprosessen verdifulle dimensjoner. Utviklingen av digitale ferdigheter i fremmedspråk går fra å bruke disse ressursene til språklæring og møte med autentisk språk, til i økende grad å anvende dem selvstendig for å kommunisere muntlig og skriftlig, innhente kunnskap, utforske kultur og geografi og lage sammensatte produkter. Dette innebærer å utvikle kritisk refleksjon og vise dømmekraft i bruk av digitale medier og ressurser, og følge regler for digital samhandling og personvern.

Interkulturell kompetanse

- Nivå I:
  - utforske og beskrive levemåter, tradisjoner og geografi i områder der språket snakkes, og trekke linjer til egen bakgrunn
  - utforske og beskrive kulturuttrykk fra områder der språket snakkes, og gi uttrykk for egen opplevelse
- Nivå II:
  - utforske og gjøre rede for mangfold, samfunnsforhold og historiske hendelser i områder der språket snakkes, og se sammenhenger med egen bakgrunn
  - utforske og presentere kulturelle uttrykk fra områder der språket snakkes, og gjøre rede for egen opplevelse
- Nivå III:
  - Utforske og reflektere over et utvalg historiske, sosiale, miljømessige og politiske forhold i områder der språket snakkes
  - utforske og drøfte kulturuttrykk fra områder der språket snakkes, og gjøre rede for virkemidler og noen stilarter og trender
  - gjøre rede for opplevelser og erfaringer i møte med personer og kulturuttrykk i områder der språket snakkes

Språklæring og flerspråklighet + Språk og teknologi

- ◆ Nivå I, II og III
  - ◆ Bruke relevante lærings- og kommunikasjonsstrategier, digitale ressurser og erfaringer fra tidligere språklæring i læringsprosessen

Rammeverk digitale ferdigheter (UDIR)

Digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet					
Ferdighets-område	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Tilegne og behandle	Leser hypertekst og enkel interaktiv informasjon og bruker bilde- og ikonbasert navigasjon.	Gjør enkle digitale søk, og leser og tolker informasjon fra digitale kilder. Bruker enkle digitale ressurser og verktøy for informasjonsbehandling og læring.	Velger og vurderer informasjon og søkestrategier fra digitale kilder. Bruker ulike digitale verktøy og ressurser for informasjonsbehandling og læring.	Filtrerer, omformer og sammenstiller informasjon fra digitale kilder. Bruker relevante søkeverktøy og behersker søkestrategier i arbeid med fag.	Innhenter og organiserer løpende oppdatert digital informasjon. Bruker avanserte søkestrategier og kilder i arbeid med fag.
Produsere og bearbeide	Skriver enkle tekster på tastatur og lager enkle digitale sammensatte tekster. Kjenner til enkel digital kildebruk og opphavsrett.	Lager digitale sammensatte tekster med ulike elementer og enkle digitale formkrav. Bruker enkel digital kildebruk og opphavsrett, også ved gjenbruk og videreutvikling.	Lager digitale sammensatte tekster med lenket innhold. Forstår og bruker digitale formkrav i egne tekster. Refererer til digitale kilder og bruker regler for opphavsrett.	Produserer og redigerer digitale sammensatte tekster. Referer til og vurderer digitale kilder i aktuelle faglige situasjoner.	Velger og bruker digitale verktøy ut fra behov, digitale formkrav, arbeidsform og mottakere. Forvalter opphavsrett på egne digitale produkter. Behersker digital kildehenvisning.
Kommunisere	Bruker enkle digitale verktøy og medier i presentasjon og kommunikasjon.	Bruker et utvalg digitale verktøy og medier i presentasjon og kommunikasjon.	Bruker ulike digitale verktøy og medier for å formidle et budskap både i en-til-en og i gruppekommunikasjon.	Bruker digitale medier og verktøy for å formidle et budskap presist for kommunikasjon og dokumentasjon.	Velger, vurderer og bruker digitale kommunikasjonsverktøy og medier ut fra ulike faglige behov.
Digital dømmekraft	Følger enkle regler for digital samhandling. Kjenner til enkle regler for personvern på Internett.	Bruker grunnleggende nettvett og har kunnskap om regler for personvern på Internett.	Bruker nettvett og følger regler for personvern på Internett og i sosiale medier.	Bruker Internett og sosiale medier forsvarlig.	Har evne til etisk refleksjon og vurdering av Internett og sosiale medier som kommunikasjons- og informasjonskanal

Hva ønsker vi at elevene skal kunne når de går ut av skolen?

- ◇ Kunnskaper
- ◇ Ferdigheter

På hvilke måter
jobber vi med dette i
dag?

◇ Hvordan kan kjerneelementene hjelpe oss til å fremme det mest sentrale i faget underveis i opplæringen?

Hva skal man lære
og hvorfor?

Testing, evaluering

Læremidler

Metoder

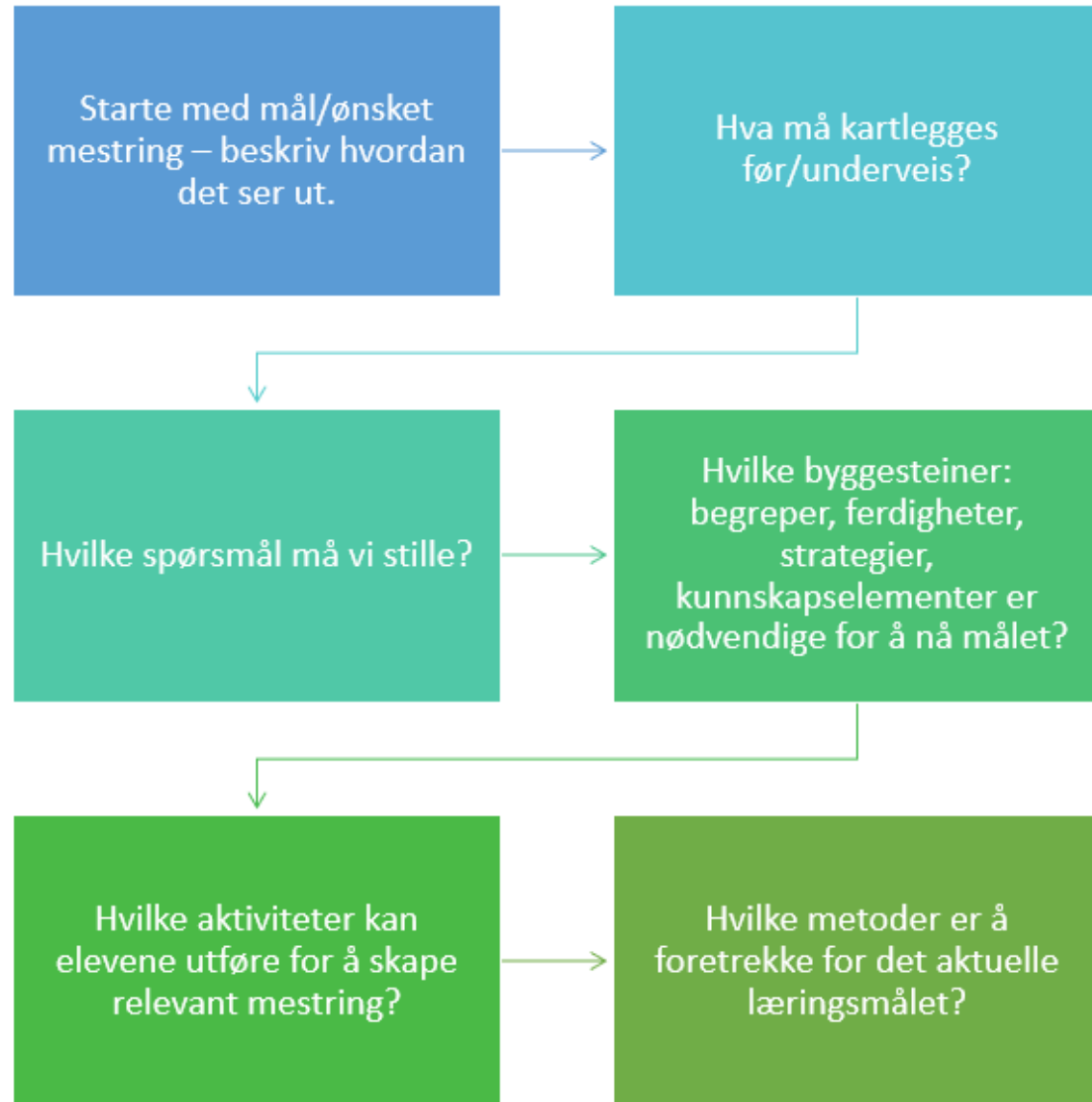
Hva slags praktiske
oppgaver og
demonstrasjoner
skal løses
underveis?

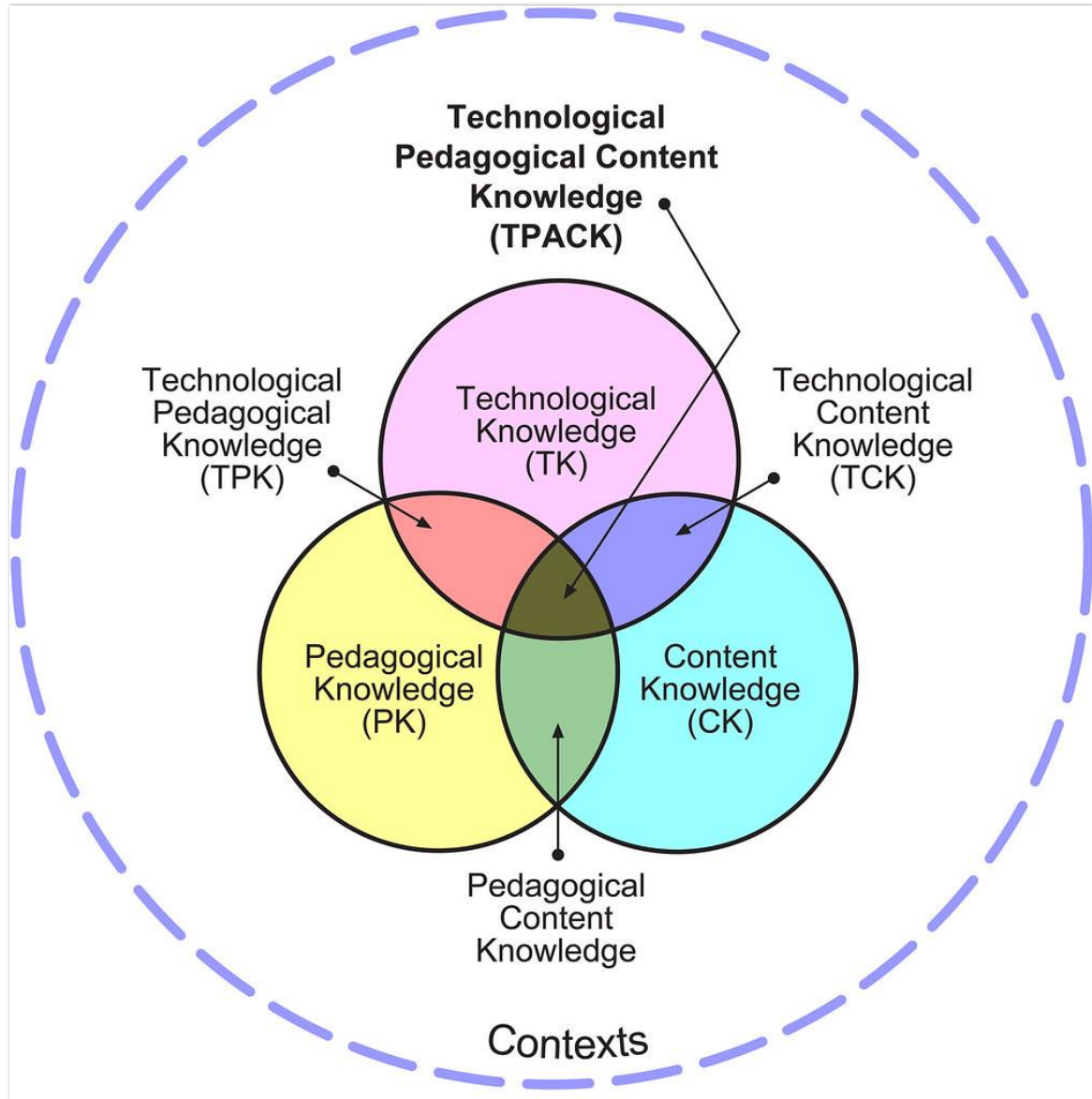
Planlegging av
helhetlige, relevante
og virkelighetsnære
oppgaver som
elevene kan mestre
mot slutten av
hovedtrinn

Baklengs planlegging med eleven i fokus

Hvordan kobler vi kjerneelementene til kompetansebegrepet?

- Hvilke kunnskaper og ferdigheter skal elevene tilegne seg og anvende for å mestre og anvende faget?
- Hva gjør en elev som mestrer faget godt? (hva vil du se etter i vurderingen av elevens kompetanse)?

Planlegging av læring

Forstår elevene hva som er målet for endt opplæring – hva skal de kunne?

Ser de det store bildet?

Gjennomgang av «pensum»

Vet elevene hvordan de går frem for å lære?

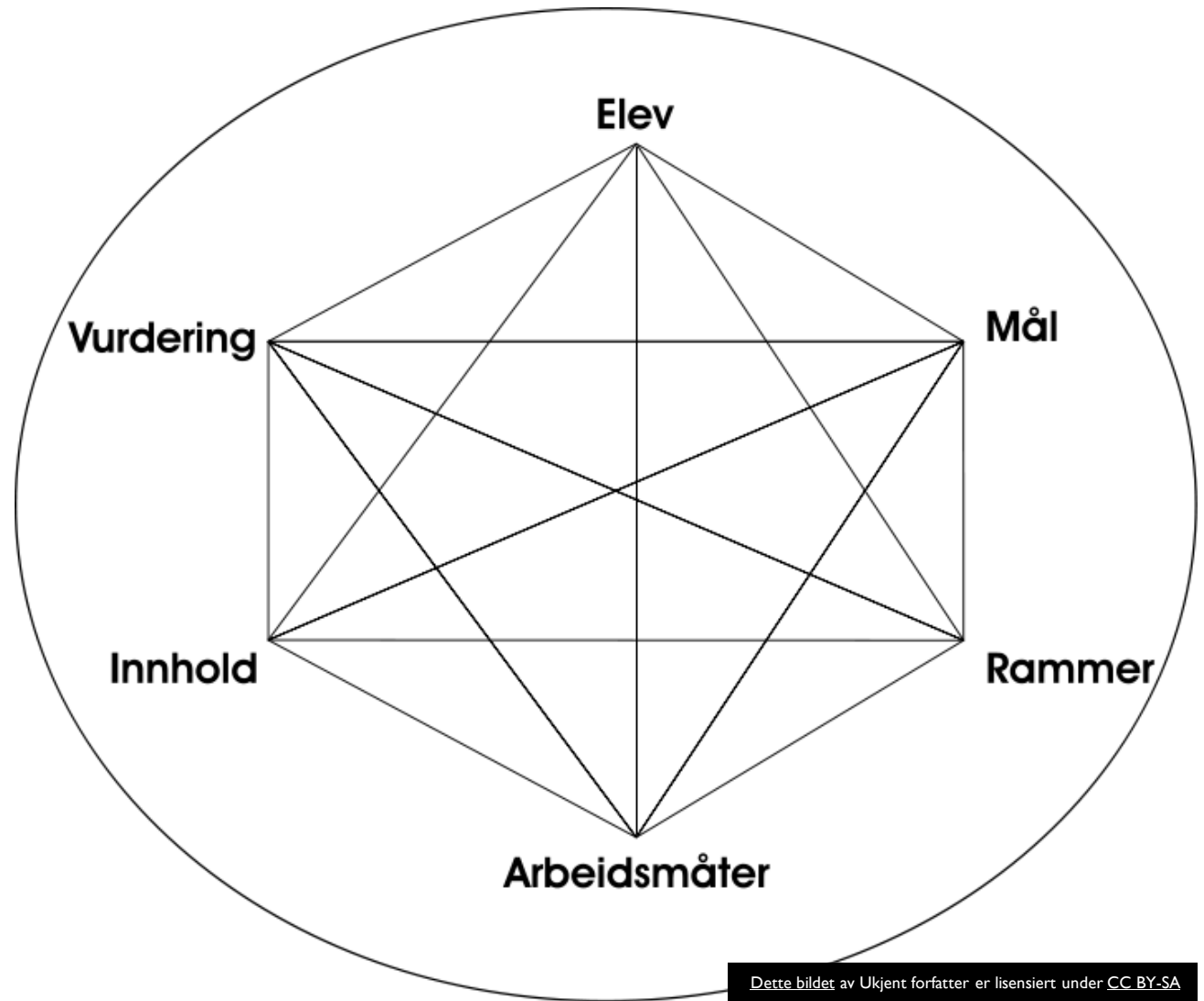
Blir alle elevene sett og involvert i undervisningen?

Får de utviklet sitt potensiale – blir de oppmuntret til å gjøre sitt beste?

Oppgave

- ◆ Planlegg en konkret oppgave til avslutningen av hovedtrinn
- ◆ Hva er ditt beste eksempel på en virkelighetsnær utfordring eller oppgave som elevene skal mestre på slutten av hovedtrinnet? (10. trinn, Vg2/Vg3)
- ◆ Hvordan kan vi kommunisere disse oppgavene til elevene på et tidlig tidspunkt sånn at de forstår hvor de skal og meningen med læringsarbeid/aktiviteter underveis i opplæringsløpet?

←BAKLENGS PLANLEGGING→

1 Hva skal elevene lære?

- Hvilke mål skal ligge til grunn for undervisningen?
- Hva skal elevene vite, forstå og gjøre etter endt læring?

- Klynger av kompetansemål?
- Komplekse mål?
- Analysere målene?
- Utvide målene?

2 Hva vil gjelde som bevis for læring?

- Hvordan skal elevene vise i hvilken grad de har nådd målene?
- Hvordan skal elevene få vise en helhetlig kompetanse?
- Hvordan skal elevene bli vurdert?

- Førvurdering: Hva er elevenes faktiske nivå?
- Rike vurderingsoppgaver?
- Utarbeide kriterier for kvalitet?
- Lærervurdering?
- Hverandrevurdering?
- Egenvurdering?

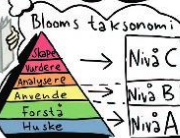
3 Hvilke læringsaktiviteter vil utvikle relevant kunnskap, forståelse og ferdigheter hos elevene?

- Hva skal undervisningen inneholde?
- Hvordan skal undervisningen foregå?

- Arbeidsmåter?
- Tekstvalg?
- Ressurser?
- Materialer?

Basert på Wiggins & McTighe, 2005; Fjærtoft, 2016

Ressurs for baklengs planlegging (Henning Fjørtoft, NTNU)

<https://sprakloyper.uis.no/getfile.php/13440577/SL/Barnetrinn/PDF-filer/Modulplan%20-%20den%20indutrielle%20revolusjonen%20-%2014.06.18.pdf>

Baklengs planlegging (Wiggins & McTighe)

- ◆ Hva skal være elevenes læringsutbytte?
  - ◆ Hvordan kjenner vi igjen at elevene har tilegnet seg kompetanse og ferdigheter?
  - ◆ Hvilke aktiviteter og verktøy må vi bruke?
- ◆ reflekter rundt kompetansemålet
  - ◆ beskriv forventet læringsutbytte (kunnskaper, ferdigheter, forståelse)
  - ◆ bestem hvordan elevene skal dokumentere kompetansen og hvordan den skal vurderes (oppgaver og vurderingskriterier)
  - ◆ planlegg undervisningstimene (læringsaktiviteter, tekstutvalg, undervisning, filmer, klassebesøk osv.)

Dette fører til at man heller tenker som en **vurderer**, hvor læreren stiller følgende spørsmål til seg selv;

- ◆ hvilke aktiviteter vil være utviklende for elevene?
- ◆ hva vil være tilstrekkelig og tydelig bevis for kompetanse?
- ◆ hvilke vurderingsoppgaver forankrer undervisningen i læringsmålene?
- ◆ hvordan gir vurderingsoppgavene fokus til undervisningen?
- ◆ hva slags bevisformer dokumenterer kompetansen?
- ◆ hvilke kriterier skal vi vurdere arbeidet og kvalitetsnivået ut fra?
- ◆ kan vurderingen skille mellom de (elevene) som virkelig forstår, og de som bare synes å forstå?
- ◆ forstår jeg hvorfor de (elevene) gjør feil?

Mellomarbeid til 2. samling

- ◆ A – Enkeltlærerens utprøving
  - ◆ B – Skolebasert erfaringsdeling
  - ◆ C – Forarbeid til neste samling (sendes ut etter at kompetansemålene er fastsatt)
- ◆ Digitalt møterom for deling av erfaringer mellom samlingene?
- ◆ Kirsti.furre@bfk.no